

21.06.2019

Зустріч із делегацією Шанхайської академії суспільних наук

19 червня 2019 р. Національну академію наук України відвідала делегація Шанхайської академії суспільних наук (ШАСН), яку очолював віцепрезидент цієї академії професор Гань Чуньхуей ([Національна академія наук України](#)).

До складу делегації увійшли також директор Інституту екології та сталого розвитку ШАСН професор Чжо Фенці, директор відділу міжнародного співробітництва ШАСН доцент Ву Сюемінг, заступник головного редактора щотижневика з соціальних наук професор Сюй Мейфан.

Із зарубіжними гостями зустрілися академік-секретар Відділення економіки НАН України, директор Інституту демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи НАН України академік Елла Лібанова, директор Інституту економіки природокористування та сталого розвитку (ІЕПСР) НАН України доктор економічних наук, академік НААН України Михайло Хвесик, завідувач відділу Далекого Сходу Інституту сходознавства імені А. Ю. Кримського НАН України доктор філософських наук Віктор Кіктенко, керівник Сектору суспільних наук Науково-організаційного відділу Президії НАН України кандидат політичних наук Сергій Стоєцький, заступник начальника Відділу міжнародних зв'язків НАН України Сергій Максимчук.

Академік Е. Лібанова привітала зарубіжних гостей у стінах НАН України й коротко ознайомила їх з історією, статусом, основними завданнями Академії та напрямками досліджень, які здійснюють її вчені. За словами академіка Е. Лібанової, НАН України здійснює міжнародне наукове співробітництво в рамках 128 діючих угод із академіями, державними установами, науковими організаціями й освітніми установами більш ніж 50 країн Європи, Північної та Південної Америки, Азії та Африки. «Одним із найбільш пріоритетних і перспективних напрямів міжнародної діяльності Академії було й залишається науково-технічне співробітництво з Китайською Народною Республікою. На сьогодні понад 30 % всіх установ НАН України активно співпрацюють із китайськими партнерами, – наголосила академік Е. Лібанова. – Останніми роками це партнерство

характеризується динамічним поступальним розвитком, набуває дедалі більшої глибини, розширюється географія і спектр двосторонньої взаємодії. Основними партнерами Академії в КНР є Китайська академія наук, Китайська академія суспільних наук та інші академії наук, Державне управління у справах іноземних фахівців КНР, наукові установи, університети, приватні організації, підприємства і фірми. Ми активно співпрацюємо з муніципалітетами міст і державними науковими установами низки провінцій Китаю: Шаньдун, Гуандун, Цзяньсу, Хейлунцзян, Чжецзян, Цзянсі, Аньхой, Сичуань. Наявність ґрунтовної договірної-правової бази дозволяє найбільш повно використовувати всі форми міжнародного співробітництва та надає науково-технічним зв'язкам характеру планомірного й довгострокового партнерства. Наразі активно розвиваються такі сфери українсько-китайського науково-технічного співробітництва: матеріалознавство, інформаційні, комунікаційні й енергоощадні технології, зварювальні технології, альтернативна енергетика, фізика та теплофізика, хімія і біохімія».

Академік Е. Лібанова також навела приклади українсько-китайської співпраці у галузі суспільних наук: «Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського протягом багатьох років співпрацює з Бібліотекою Китайської академії суспільних наук. Між установами діє двостороння Угода про науково-інформаційну співпрацю.

Інститут економіки та прогнозування НАН України активно співпрацює з Інститутом світової економіки та політики Китайської академії суспільних наук. У 2018 році установи узгодили й підписали Меморандум про взаєморозуміння. Того ж року вони спільно провели круглий стіл «Фінансово-економічний потенціал успішного співробітництва між КНР та Україною в контексті реалізації ініціативи «Один пояс – один шлях».

Інститут сходознавства імені А. Ю. Кримського НАН України здійснює масштабну наукову і просвітницьку роботу щодо двосторонніх українсько-китайських взаємин, культури і науки Китаю тощо. Ця академічна установа також видає збірник наукових праць «Китаєзнавчі дослідження», до якого входять роботи українських і зарубіжних учених із різних аспектів історії Китаю, суспільно-політичного й економічного розвитку КНР, українсько-китайських відносин на сучасному етапі. У 2018 році за сприяння Посольства КНР в Україні Інститут провів Українсько-китайський форум стратегічного партнерства «Один пояс – один шлях», присвячений обговоренню поточного стану та перспектив подальшого розвитку українсько-китайських відносин, аналізу проблемних питань і пошуку ефективних моделей співпраці з метою зміцнення стратегічного партнерства між нашими країнами. Установа також виступила співорганізатором XII Міжнародної наукової конференції «Китайська цивілізація: традиції та сучасність», роботу якої було організовано за такими напрямками: Китай у сучасному світі: міжнародно-політичний аспект; дослідження китайської цивілізації: історія, філософія, культура; сучасна модель соціально-економічного розвитку Китаю; теоретичні та прикладні питання китайського мовознавства та

літературознавства. Спільно з Українською асоціацією китаєзнавців Інститут сходознавства імені А. Ю. Кримського НАН України видає журнал «Україна – Китай». У цьому виданні представлено широкий спектр думок про сучасний політичний і соціально-економічний розвиток Китаю, стратегічне партнерство України та КНР, історико-культурні й гуманітарні зв'язки України та Китаю.

Інститут всесвітньої історії НАН України впродовж тривалого часу плідно співпрацює з Національним інститутом стратегічних міжнародних досліджень Китайської академії суспільних наук. Зараз установи узгоджують Угоду про подальше співробітництво».

За словами академіка Е. Лібанової, окремим і важливим напрямом міжнародних відносин НАН України є розвиток науково-технічного співробітництва з провідними університетами світу, в тому числі китайськими – такими, наприклад, як Пекінський нормальний університет, Пекінський аерокосмічний університет, Харбінський технологічний університет, Харбінський інженерний університет, Технологічний університет м. Нінбо, Науково-технологічний університет Гонконгу й інші.

Учені НАН України виступають із лекціями в китайських університетах, беруть участь у семінарах, разом із китайськими колегами здійснюють спільні дослідження, публікують статті та монографії. Створюються спільні наукові центри й підприємства. Так, Інститут проблем реєстрації інформації НАН України та Чжецзянський технологічний університет створили спільну Міжнародну дослідницьку лабораторію оптоелектронних інформаційних технологій, а також налагодили спільне виробництво лінз і окулярів для лікування косоокості. При Цзіліньському університеті в м. Чаньчунь уже кілька років успішно діє спільний Міжнародний центр науки майбутнього (International Center of Future Science), створений згідно з договором про співпрацю між НАН України, Цзіліньським університетом і Народним урядом провінції Цзілінь.

«Географія і спектр співпраці Академії з університетами КНР постійно розширюється, – зазначила академік Е. Лібанова. – Наприклад, 23 травня 2019 року ми приймали делегацію Шаньдунського науково-технічного університету, а сьогодні ми раді приймати делегацію Шанхайської академії суспільних наук – одного з найстаріших і найавторитетніших наукових центрів Китаю. Упевнена, що ця зустріч стане початком плідної взаємовигідної співпраці наших установ».

Голова делегації ШАСН професор Гань Чуньхуей подякував українським колегам за запрошення та коротко поінформував їх про організацію, яку представляє. Він зазначив, що за посадою відповідає як безпосередньо за наукові дослідження, так і за керівництво так званими «мозковими центрами», а також очолює один із науково-дослідних інститутів у цій академії. Як розповів Гань Чуньхуей, ШАСН було засновано 1958 р. на базі шанхайської філії Академії суспільних наук Китаю і відділів суспільних досліджень трьох найвідоміших університетів Шанхаю. Зараз у системі ШАСН 17 наукових інститутів і 750 співробітників, 500 із яких – власне

дослідники. Роботами фахівців академії охоплюються більшість напрямів соціогуманітарних досліджень – економіка, менеджмент, юриспруденція, культурологія, історія, філософія, міжнародні відносини тощо. Оскільки Шанхай є одним із економічно найактивніших китайських регіонів, учені ШАСН надають рекомендації як центральному урядові КНР, так і місцевій владі та бізнесу. «Попри те, що наша академія не є найбільшою науково-дослідною організацією в Китаї, вона має розвинену мережу міжнародних зв'язків. Щороку нас відвідує понад тисяча науковців з усього світу. Крім того, ми постійно приймаємо іноземців, які приїжджають до Китаю за навчальними програмами. Щороку від 300 до 400 наших співробітників їдуть у відрядження на Захід. На жаль, рівень співробітництва між науковими інституціями України та Китаю поки що не відповідає рівневі двосторонніх українсько-китайських відносин, а також місцю та ролі наших країн на світовій арені. Тому ми хотіли б активніше розвивати таке співробітництво. Я представляю організацію, яка займається суспільними дослідженнями, проте в Китаї знають багатьох українських учених у галузі фізико-математичних і технічних наук. За цими напрямами Україна належить до провідних держав світу. У вас також чимало талановитих митців. Я особисто захоплююсь українським мистецтвом», – сказав Гань Чуньхуей. Він також запропонував налагоджувати наукове співробітництво в галузі економіки: «Впродовж останніх 40 років Китай пройшов шлях стрімкого економічного зростання, котре, однак, супроводжується деякими проблемними питаннями, зокрема екологічними й демографічними, які ми зараз вивчаємо».

Далі слово було надано директорові ІЄПСР НАН України академіку НААН України М. Хвесіку. Він зауважив, що Китай та Україна мають чимало спільних проблем, які легше вирішувати разом. Учений поінформував, що фахівці очолюваної ним академічної наукової установи займаються дослідженням двох основних блоків питань, які знайшли відображення в назві Інституту, – економікою природокористування та сталим розвитком. Перший блок охоплює дослідження практично всіх природних ресурсів (водних, земних, лісових, а також надр) і питання екологічної безпеки, зокрема поводження з відходами та повторне ресурсокористування. Що стосується досліджень у межах другого блоку, то ІЄПСР НАН України бере участь у виконанні Цільової програми наукових досліджень Відділення економіки НАН України «Траєкторія сталого розвитку України до 2030 року», котрій передувала програма, присвячена оцінці соціально-економічного потенціалу сталого розвитку України та її регіонів, за результатами якої було підготовлено відповідну національну доповідь. Крім того, на сьогодні фахівців установи цікавлять питання безпечного функціонування різних об'єктів, у тому числі в гідроенергетиці, а також процес проведення реформи з децентралізації та питання сталого розвитку місцевих громад. До кола дослідницьких інтересів ІЄПСР НАН України належить і проблематика так званих «зеленої економіки» та «синьої економіки». Як зазначив М. Хвесик, його Інститут має низку розробок у галузі економіки природокористування, а саме – з інституціоналізації

природно-ресурсних відносин, капіталізації, корпоратизації та сек'юритизації природних ресурсів і публічно-приватного партнерства у цій сфері. Перспективним напрямом роботи вчених установи є оцінка природних багатств та екосистемних послуг і благ. Інститут також готовий надати низку пропозицій щодо очищення стічних вод і утилізації відходів. На завершення М. Хвесик подарував членам китайської делегації колективну працю вчених ІЕПСР НАН України та примірники наукового журналу «Економіка природокористування та сталий розвиток», який видається цією академічною установою.

На продовження виступу М. Хвесика академік Е. Лібанова навела приклад плідної співпраці вчених української Академії з Урядом: «Фахівці НАН України беруть участь у розробленні цілей сталого розвитку до 2030 року. Ми плідно попрацювали над локалізацією глобальних цілей, їх адаптацією до умов України. Сьогодні вже майже завершено першу тематичну доповідь у цьому циклі, присвячену становищу дітей і молоді».

Потому виступив доктор філософських наук В. Кіктенко, який наголосив, що Інститут сходознавства імені А. Ю. Кримського НАН України – єдина в Україні академічна установа, котра займається країнами Азії: «В Інституті здійснюються дослідження за трьома головними напрямками, і на першому місці у нас – Китай, передусім вивчення його історії та сучасного розвитку. Зараз стоїть питання розроблення концепції подальшого розвитку українсько-китайських відносин. Цьогоріч відбулася вже третя спільна українсько-китайська конференція «Стратегічне партнерство України та Китаю: один пояс – один шлях». Це єдиний аналітичний майданчик, у межах якого обговорюються питання співпраці наших двох країн. У вересні поточного року відбудеться також конференція, присвячена 70-й річниці утворення Китайської Народної Республіки. Вже 20 років видається журнал «Україна – Китай», в якому виходять друком матеріали як українських, так і китайських науковців. Що стосується українсько-китайської співпраці в науковій сфері, то між нашими країнами, звичайно, встановилися добрі партнерські відносини, однак є, на жаль, і певні проблеми: за останні 5 років не відбулося жодної зустрічі на найвищому рівні. Тому наразі головним є питання відновлення активного політичного діалогу між країнами на найвищому рівні. Це дуже важливо. Потрібно також приділяти більше уваги плануванню розвитку двосторонніх відносин, у тому числі між нашими академіями, й успішно реалізувати значні проекти – як в економіці, так і в науково-технічній сфері». На завершення В. Кіктенко повідомив, що за кілька тижнів світ побачить монографія з історії українського китаєзнавства за останні 200 років. Він принагідно запросив китайських колег долучатися до роботи конференції «Стратегічне партнерство України та Китаю: один пояс – один шлях» і надсилати статті для публікації у журналі «Україна – Китай».

Відповідаючи на виступ доктора філософських наук В. Кіктенка, професор Гань Чуньхуей зазначив, що ШАСН приділяє значну увагу розвитку китаєзнавства у світі, у системі ШАСН навіть функціонує окремий

науково-дослідний інститут, що досліджує китаєзнавство за кордоном. Крім того, у другому півріччі кожного року ця академія проводить міжнародну конференцію китаєзнавців, у межах якої фахівці з різних країн мають можливість обмінятися досвідом. Гань Чуньхуей підкреслив, що для китайської сторони дуже важливо мати якомога повнішу картину розвитку китаєзнавства в Україні, причому отримувати відповідну інформацію саме з перших рук.

Далі директор Інституту екології та сталого розвитку ШАСН професор Чжоу Фенці розповіла про діяльність очолюваної нею науково-дослідної установи. «За проблематикою досліджень ми маємо багато спільного з ІЄПСР НАН України. Оскільки ми також розташовуємося на території великої агломерації, то так само, як і ви, досліджуємо питання безпечного використання водних ресурсів і поводження з відходами. У полі зору наших досліджень і глобальні зміни клімату. Крім Шанхаю та його регіону, вивчаємо також країни, які, так би мовити, «стоять» на «одному поясі – одному шляху». З наших обговорень бачу, що є багато можливостей і перспектив для подальшої співпраці. У межах щорічної конференції, яку проводить ШАСН, раз на два роки діє секція екології, економіки та сталого розвитку. Тож ми могли би зустрітися ще раз – у ширшому форматі. Крім того, наш Інститут щороку організує міжнародний форум із «зеленої економіки» та «зеленого розвитку». Ми також цікавимося дослідженнями в галузі відповідного правового регулювання, що діє у країнах «одного поясу – одного шляху». Впевнена, що сьогоднішня зустріч стане відправною точкою для подальшого активного співробітництва між нами».

Насамкінець представники НАН України відповіли на низку запитань китайських колег, зокрема щодо співпраці України та Китаю в межах ініціативи «Один пояс – один шлях» і можливих змін у двосторонніх відносинах на нинішньому етапі.

На завершення сторони обмінялися пам'ятними подарунками.